

Dombóvári János

Húsz éve a művészetoktatásban

Jubilált a Széptan Alapfokú Művészeti Iskola

*Mottó: „Az ember hivatása, hogy megismerje a szépet,
kövesse a jót és cselekedje a legjobbat!” (Beethoven)*

*„Ahol a szépnek kultusza nincs meg a házi tűzhelynél,
ott a házon kívül sem fog a szépnek oltárt emelni senki!” (Vikár Béla)*

*„A művészet pedig a legmagasabb értékű segítség az embernek.
A művészet ad erőt az élethez, a harchoz, a felelősséghez,
szerelemhez és barátságához.” (Camus)*

A Széptan Alapítvány kuratóriumának elnöke, mint a Széptan Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója az intézmény alapításának 20. évében jubileumi tanévet hirdetett, amelyet a növendékek, pedagógusok részvételével számos rendezvény tett emlékeztetővé.

A 2015-2016-os tanév kezdetén Bartók Béla halálának 70. évfordulója emlékére rendezett hangversenyt a pompásan felújított Zeneakadémián, a több száz művészeti iskolás között mintegy ötven fővel a széptanos növendékek is a hallgatók között foglalhattak helyet. A Szokolay Sándor születésének 85.

Fehérné Sulyok Éva

évfordulója tiszteletére szervezett emlékhangversenyre a fenntartó részére a baráti kapcsolatban lévő családtól érkezett megtisztelő meghívás. Válaszként március 21-én a művészeti iskola pedagógusai, valamint magas osztályú növendékei félszázan csodálhatták a MÜPA Bartók Béla Nemzeti hangversenytermét és gyönyörködhetek a Kocsis Zoltán és a Nemzeti Filharmonikusok közreműködésével előadott Szokolay-Bartók-Kodály programban. A harmadik fővárosi zenei esemény akár némi büszkeséggel is eltölthette a művészeti iskola tantestületét, hiszen május 27-én, a Magyar Hegedű Ünnepe a Pesti Vigadó Északi Termében Dombóvári János előadását a negyedszázados Lavotta-projektről, – ezúttal Lavotta-kutatói, valamint hegedűs előadói minőségben – valamint a Lavotta János Kamarazenekar verbunkos hangversenyét hallgathatták meg. Természetesen a jubileumi tanév nemcsak fővárosi programokból állt, hanem a tanév őszén és nyárelőn két alkalommal is a cigándi növendékekhez, szülőkhöz érkezett a

Szólisták Kamarazenekara Ungvárról, akik Bartók, Doppler darabjai mellett, két neves kárpátaljai zeneszerző – Márton István, Zádor Dezső – szerzeményeit mutatták be.

A 2015-2016-os tanév befejezéséhez közeledve, június 11-én a díszes meghívó az intézmény székhelyére, Cigándra hívta a növendékeket, szülőket, a már nyugdíjas volt tanárokat, a tantestület tagjait, városvezetőket, valamint minden érdeklődőt, hogy a jubileumi Széptan

Dombóvári János

Gálán a művészeti iskola megalapítása óta eltelt húsz esztendőre közösen emlékezzenek. A Városi Művelődési Központ Színházterme örvendetesen megtelt ünneplőkkel, s a színpadot a Hegyközből, Bodrogközből és Hegyaljáról érkezett hangszeresek, táncosok, citerások vették birtokukba.

A Himnusz hangjaival kezdődött Széptan Gálán Fehérné Sulyok Éva igazgató asszony köszöntő szavai után Cigánd Város Önkormányzata nevében Dr.Szepesy Márk aljegyző méltatta a művészeti iskolának a település életében betöltött szerepét és a vezetőknek, pedagógusoknak, növendékeknek újabb sikeres húsz esztendőt kívánt. Majd a Gála műsorvezetői tisztét is ellátó Fehérné Sulyok Éva az alapító-fenntartót kérte fel ünnepi gondolatainak elmondására.

A kezdet...

Észak-Magyarországon a sátoraljaújhelyi Lavotta intézményén kívül még művészeti iskola sem létezett, amikor 1996-ban az akkori Oktatási Minisztérium Művésztanoda néven engedélyt adott e sorok írójának az első magán művészeti iskola létrehozására, ahol az oktatás mind a négy művészeti ágban – zene-, tánc-, képző és iparművészet, színjátás – megkezdődhetett. Sorsszerű volt az intézmény létrejötte, hiszen a térség művészetoktatását felvállaló Lavotta János Művészeti Iskola igazgatója nem tehetett mást, mint hogy a meglévő tagintézmények fenntartását kiszabadítva a sátoraljaújhelyi önkormányzat fojtogató szorításából, – hogy értsük, éves szinten mintegy 10 millió forintot vont el a művészetoktatás finanszírozására szánt állami támogatásból – ezek után, szinte előre menekülve szervezte meg művésztanodáját. Paradox módon, ebben az időszakban az iskolaalapító úgy az önkormányzatban, mint a Lavotta János Művészeti Iskola élén második ciklusát töltötte. A politika színpadán kapott is ezért hideget-meleget, vezetői székét is ráncigálták, de legalább a birkózás a nyílt színen zajlott. Azonban az okosan és jól szervezett tantestület, „Zrínyi Ilonával” az élén sikerrel védte meg várát, és a térségi művészetoktatás ügye akadálytalanul haladt a végkifejlet felé. Kilenc községi önkormányzat – Bodroghalom, Cigánd, Füzérkomlós, Mezőzombor, Pálháza, Rátka, Révleányvár, Tállya, Tolcsva – képviselőtestülete szavazott bizalmat a Művésztanoda fenntartójának, amely az

Magyar Evelin és Szabó Erik

Paládi Petra

évek során még Abaújszántó, Bodrogkeresztúr, Golop, Gönc, Mád, Monok, Nagyrosvány, Olaszliszka, Tarcal, Vámosújfalú tagintézményeivel bővült. A millennium éve után a legnagyobb létszámú tagintézmény önálló, felújított épületben folytathatta munkáját, így Cigánd lett az intézmény székhelye.

A törvényi változás 2003-ban az alapítványi fenntartás irányába terelte a magániskolákat, s a Széptan Alapítvány létrehozása után az alapító-

fenntartó a muzsika iránt is oly fogékony Bolyaiaktól kölcsönözve a művészeti tárgyak (ének, rajz, dráma, sőt, a táncot is magában foglaló testnevelés) összefoglaló nevét, s lett légyen a mai napig Széptan Alapfokú Művészeti Iskola.

...és a folytatás

Az iskola történetéhez az is hozzá tartozik, hogy az eltelt két évtized alatt előfordultak kritikus időszakok is, amikor elsősorban a tervezhetetlen állami finanszírozás miatt – jellemzően baloldali kormányok idején – a tanév befejezését bizony nem lehetett garantálni. Visszafogott bérezés, eszközvásárlások átütemezése jellemezte ezeket a hónapokat, éveket a likviditás megőrzését a kuratórium elnöke saját ingatlanát is adva fedezetként, éveken át folyószámlahitellel biztosította. Az alapítvány törvényben előírt számtalan vizsgálata – Oktatási Hivatal, Magyar Államkincstár, Kormányhivatal, OEP – eddig mindannyiszor megállapítás nélkül zárult, s ezekből a hatósági ellenőrzésekből a fenntartó többnyire megerősödve került ki. Az erős szakmai fenntartással fogadott országos minősítési eljárásban 2007-ben pedig a művészeti iskola Kiválóra Minősített Alapfokú Művészetoktatási Intézmény címet érte el.

Gönci furulyások

Mádi csoport

bízta meg. Tánc-, rajz- hangszeres- és énektanárok tucatjai álltak így csatasorba, akik az eddig magányos harcosként, hősiezen és önzetlenül végzett munkájukat ezután szervezett keretek között, valamint folyamatosan javuló tárgyi feltételek mellett folytathatták. Elméleti tudásuk, gyakorlati tapasztalatuk hasznosult az intézmény Pedagógiai Programjának kidolgozása során is. A fenntartó máig hálás Csótó László királyhelmeci képzőművész-tanárnak, hogy művészeti ágának tantárgyi elemeit, feladatait, módszertanát lefektette. A helyi tanterv kidolgozói közül Pecze János képzőművész-tanárnak, a gönci Károlyi Gáspár Általános Iskola igazgatójának, aki hagyományörző szándékkal az utolsó kézműves, Fojthó Gyula mézeskalácsos és gyertyaöntő mesterségének átörökítését segítette elő a mézeskalácsos műhelymunka cél- és feladatrendszerének kidolgozásával hat évfolyamon. Ugyanígy köszönet mondunk Endrészné Götz Julianna rátkai-, valamint Némethy Viktória cigándi táncpedagógusnak, előbbinek a magyarországi német nemzetiségi táncoktatás szakmai anyagának kidolgozásáért, utóbbi pedig a kéziszerek

Cigándi citerások

Fodor Jennifer

használatának sokrétű lehetőségét kínálta módszertanában.

A sikeres és eredményes működés *másik alapfeltétele* volt az a kapcsolatrendszer, amely a fenntartó és a települések önkormányzata, az iskola igazgatója, tantestülete, egyházi vezetők között az évek során kialakult, formálódott. Azok az önkormányzatok, – mint pl. Bodroghalom, Cigánd, Gönc, Mád, Mezőzombor, Pálháza, Tolcsva képviselő testülete – amelyek időnként igényt tartottak a művészeti iskola tevékenységéről készített fenntartói beszámolóra, ott a felek között érdemi párbeszéd, gyümölcsöző együttműködés jött létre.

Hatványozottan igaz ez az általános iskolák vezetésével, tanáraival kialakított kapcsolatra, amely közvetlen hatással volt a művészeti iskola oktató-nevelő munkájára. Legszebb példája az egymás segítségének, amikor az iskolai szereplésekre felkészített növendékek tanárai idővel a helyi tantestület tiszteletbeli tagjaivá váltak. Azokban az iskolákban, ahol az intézményvezető felismerte a művészetoktatásban rejlő nevelési lehetőségeket, a hatékony segítség következményeként a növendékek sikert sikerre halmoztak. Ahol pedig mind ennek az ellenkezőjével találkozott a fenntartó, a jobbitó szándék nem ért cél. Ennek szélsőséges megnyilvánulását tapasztaltuk meg Rátkán, Tállyán,

Tóth József

Petriczka Eszter és Dr.Petriczka Miklósné

Abaújszántón, ahol az iskola vezetése a helyi önkormányzat támogatásával érzett magában annyi szakmai erőt, tehetséget hogy a művészetoktatói tevékenységet önállóan folytassa. Szépséghibája volt a döntésnek, hogy ezek az intézmények, mint pl. Tállya esetében történt, a fenntartó eszközeit kisajátítva indultak el az önállósodás útján. Rátkán röviddel ezután megszűnt minden művészeti ág (zene, tánc, képzőművészet) oktatása, Golop iskolájára a kétezres évek közepén lakat került, Monok tanulói létszáma a kritikus szint alá csökkent, a szépművészeti Tarcalon pedig a táncosok mohó gazdái a már évekkel korábban elkezdett hangszer-, valamint

képzőművészet oktatást egyszerűen ellehetetlenítették. Az elszenvedett vereség-vesztés mellett hálával gondolunk – a teljesség igénye nélkül – Endrészné Götz Julianna táncpedagógusra, Ág József hegedű-, Vadas László népzene-, Sélley Etelka zongoratanárookra, akik az ideálisnak korántsem mondható körülmények között is egy évtizeden át kitartottak.

Társadalmi szerepvállalás

Eddig kissé méltatlanul, jobbra csak a művészeti iskola működésének nehézségeiről, előfordult buktatóiról ejtettünk szót, holott az oktató-nevelő munkában a két évtized során elért eredmények erkölcsi és szakmai tekintetben minden előzetes várakozást felül múltak. El sem hinné az ember, hogy a művészetoktatás szempontjából fehér foltnak számító településeken egy újonnan létre jött intézmény mennyi pozitív folyamatot képes elindítani. A Széptan Alapfokú Művészeti Iskola beágyazottsága a

Illés Szilvia

Nagyrozvági csoport

Tolcsván blockflöte, valamint vonós, Cigándon, Göncön képzőművészeti pályázatok anyagának kiállítása) versenyek a falunapokat kivéve, a közművelődés szinte egyetlen lehetőségét kínálták az ott élők számára. A Cigándon, Mádon, Rátkán megtartott Széptan Táncgálák, a Lavotta János Kamarazenekar, a Hangásznégyes templomi hangversenyei azonban olykor még a falunapokkal is versenyre keltek. Meggyőződésünk, hogy Cigánd, Gönc és Pálháza várossá nyilvánításának eredményében a felterjesztés dokumentumai között a művészetoktatás megléte is nyomott a latba.

A művészeti iskola két alkalommal is – először Cigándon, másodszor a Széptan Alapítvány székhelyén, Sátoraljaújhelyben – házigazdája volt a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetsége Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezete közgyűlésének, amely lehetőséget kínált arra, hogy a megye igazgatói az intézményben folyó szerteágazó munkát megismerjék. A Széptan Alapfokú Művészeti iskola egy ideje meghirdetője és lebonyolítója az idén 25. alkalommal megrendezett Zempléni Regionális Hangszeres Versenyeknek, a Szózaténeklő-, Himnusz-zongora-, Lukin László népdal- és népzenei-, a Verbunkos Négykezes versenyeknek, a Boruth Elemér vers- és prózamondó-, a Lavotta János hegedűduó versenynek, valamint az évente megjelenő, zeneirodalmi témájú országos képzőművészeti pályázatnak.

Cigándi táncosok

Akikre büszkék vagyunk

Két évtized, amennyiben ezzel az idővel a művészeti iskola jól sáfárkodik, elég hosszú idő ahhoz, hogy oktató-nevelő munkájának színvonalát az elért eredményekkel, sikerekkel mérje, igazolja. Fontosak a táncsoportok a hazai mellett külföldi utazásai, mint pl. ami történt Németországban, Lengyelországban, a Felvidéken, Székelyföldön, hiszen az út során szerzett élmények közösséget építenek, s az ott elért arany, ezüst, bronz minősítések, helyezések, fesztiváldíjak a további munkához, gyakorláshoz újabb lendületet adnak. Számos hazai és nemzetközi elismeréssel elsősorban Németh Viktória táncsoportjai, a cigándi modern táncosok büszkélkedhetnek. Téglás Dezső citerásai a közeli Felvidéken és Kárpátalján kívül több alkalommal a fővárosban is felléptek már. Örültünk Pecze János képzőművész-tanár gönci növendékeinek országos pályázatokon elért *első* helyezéseinek:

Mádi néptáncosok

A műzsák ölelésében a vonós hangszerek – Molnár Zsuzsa (linómetszet)

Én és a hazám – Molnár Mónika, Pecze Zsófia (rajz), ugyanitt Vágási Beáta külön díjas

Méztermelők országos pályázata – Szunyogh Anita (batik)

Orosz Helena és Orosz József

A művészeti iskola eredményes munkájának legfőbb fokmérője mégis az, amikor a szakirányú továbbtanuláshoz kap a növendék olyan indítást, szakmai felkészítést, amelyet később életpályaként választ magának.

A Szeptan Alapfokú Művészeti Iskolából művészi, illetve pedagógus pályára került növendékek (zárójelben a település és a felkészítő tanár neve):

Varga Sándor szobrászművész – (Cigánd, Völgyi Antal)

Némethy András trombitaművész – (Cigánd, Orosz József)

Ladányi Mariann furulyatanár – (Tarcsl, Simon György)

Vojtonovszki Sándor népzeneész,

a Páva-díjas Parapács-együttes tagja – (Tállya, Vadas László)

Petró Dalma magánénektanár – (Mezőzombor, Laczkó Tihamélné)

Pásztor Rajmund orgonaművész – (Pálháza, Rokiczky Magdolna, Popovics Ágnes)

Petriczka Eszter énektanár – (Révleányvár, Dr.Petriczka Miklósné)

Völgyi Antal

Téglás Szilárd népi hegedűs, Zsindelyes együttes tagja – (Cigánd, Orosz Magdolna)

Fodor Mária óvodapedagógus – (Révleányvár, Dr.Petriczka Eszter)

Csontos Roland népzeneész – (Gönc, Dombóvári Zoltán)

Dancs Erika táncos – (Cigánd, Némethy Viktória)

Illés Szilvia táncos, diák – (Cigánd, Némethy Viktória)

Horkay Barnabás színész, koreográfus-rendező,

a Forte Társulat tagja – (Füzérkomlós, Ivanyenkó Mária növendékeként végzett zongorán)

Ők azok a kivétel nélkül falvakban, művészeti képzésben részesült növendékek, akik élve az esélyegyenlőséget megteremtő Szeptan Alapfokú Művészeti Iskola jelenlétével, a pedagógusok művészi tehetségüket azonosították, képességeiket felismerték, és segítségükkel, közreműködésükkel kibontakoztatták.

A Szeptan Gála alkalmat adott arra is, hogy a művészeti iskola megjelent, valamint távol lévő inaktív nyugdíjasait a fenntartó az igazgató asszony társaságában köszöntse:

Csótó László képzőművész – Pálháza, Füzérkomlós

Fridl Andrásné zongoratanár – Tolcsva

Illés Istvánné óvodapedagógus – Pálháza

Kalina Ferencné zongoratanár – Tállya

Lénárt Józsefné zongoratanár – Abaujszántó

Ludvig József gitártanár – Mád

Mizsákné Bodnár Zsuzsanna néptánc tanár –

Mád, Nagyrosvány

Orosz Helena zongoratanár – Cigánd

Orosz József fúvóstanár – Cigánd

Popovics Ágnes zongoratanár – Bodroghalom

Cigándi táncosok

Rokiczky Magdolna zongoratanár – Pálháza
Somorjai Gáborné zongoratanár – Pálháza
Sotkó József furulyatanár – Gönc
Szabó Sándor gitártanár – Mezőzombor
Szücs Erzsébet tánctanár – Monok
Tóth Tamásné furulyatanár – Monok
Völgyi Antal rajztanár – Cigánd

Kegyelet teljes pillanata volt a rendezvénynek, amikor a fenntartó egy csöndes ima erejéig az Égi Tantestület tagjaira emlékezve a hallgatóságtól néma főhajtást kért:

Dr. Bakonyi Béla zongoratanár – Abaújszántó
Fehér Angéla szolfézstanár – Pálháza
Gálné Békési Tünde zongoratanár – Pálháza
Kocsis Lajos zongoratanár – Gönc
Koppány László iskolaigazgató – Mád
Lipták Éva rajztanár – Tarcal
Motsilnik Tibor pedagógiai asszisztens – Pálháza, Füzerkomlós
Somorjai Gábor fúvóstanár – Pálháza
Szokol István iskolaigazgató – Monok
Virágh Lászlóné rajztanár – Rátka

Hangásznégyes

A fenntartó javaslatára a tantestület a magas színvonalú tanári munka-, valamint a kiemelkedő tanulmányi- és versenyeredményt elért növendék jutalmazására még korábban *Az év tanára*, valamint *Az év növendéke* kitüntető cím adományozásáról döntött. Az oklevél, és a tárgyjutalom – a pedagógus részére pénzzutalom – átadására a Szeptan Gála keretében került sor:

AZ ÉV NÖVENDEKE – Arnóczki Áron fuvola 4. évfolyam, Bodroghalom
AZ ÉV NÖVENDEKE – Magyar Evelin 11. évfolyam, Bodroghalom
AZ ÉV TANÁRA – Adriányi Pálné fuvolatanár, mindkét növendék tanára

A hangszeresek, népzeneészek, táncsoportok magas színvonalú, változatos, élvezetes gálaműsorát a tanárokból álló *HANGÁSZNÉGYES* – fuvola: Dombóvári János Imre; hegedű: Licskó Tibor; mélyhegedű: Dombóvári János; gordonka: Fehérné Sulyok Éva – könnyed, Oscar-díjas filmzenékből összeállított műsora zárta.

A jubileumi tantestületi fotó elkészülte után, ezúttal már zárt körben, a művészeti iskola fenntartója az ünnepi tortát megszelve, az intézmény igazgatójának, a tanároknak, valamint az oktatást segítő dolgozóknak pénzzutalmak átnyújtásával fejezte ki elismerését és köszönte meg az elmúlt évek sikeres és eredményes együttműködését.

A Széptan Alapfokú Művészeti Iskola tantestülete

Jubileum emléke a hollóházi kerámián